

NILS KLIMS REISE TIL UNDERVERDENEN

HVEM ER VI NÅR ALT ER OPP NED?

Av Ludvig Holberg. Bearbejdet av Lars Erik Holter og Torshovgruppa.

Varighet: Cirka en time og 10 minutter uten pause.

PEDAGOGISK MATERIELL

Studiehefte for 1.–4. trinn i grunnskolen

Utarbejdet av: Gunhild Aarebrot Kilde

Foto: Øyvind Eide. **Portrettfoto:** Petter Winther

Nationaltheatret høsten 2017

NILS KLIMS REISE TIL UNDERVERDENEN

Opplysningsmannen, filosofen og forfatteren Ludvig Holberg skrev romanen *Nils Klims reise til underverdenen* i 1741. Nå er den klar for teaterscenen – som familieforestilling – i ny og leken drakt, fritt etter Holbergs roman.

Stykket handler om det å være et barn som skal finne sin plass i samfunnet og verdenen det vokser opp i.

Nils er en helt vanlig norsk 10-åring som opplever å måtte være både stor og liten på samme tid. I en magisk underverden får Nils rom til å tenke gjennom saker og ting på egenhånd, og på samme måte som Nils

ønsker vi med dette skolemateriellet at barn skal få sjansen til å gruble og gå dypere inn i forestillingens tematikk, gjennom kreativ formgivning, dramaøvelser og refleksjons-spørsmål.

Alle oppgavene passer både som for- og etterarbeid til forestillingen og viser til kompetansemål i læreplanene for fagene samfunnsfag, naturfag, KRLE, kunst og håndverk, drama og norsk.

Oppgavene anbefales ikke bare for lærere og elever, men også til deg som besøker teatret med barn, barnebarn, nevø og nieser, og som vil få enda mer ut av teateropplevelsen.

OPPGAVER TIL MANUSUTDRAG

Les manusutdrag 1, *Utlånerne* ([side 8](#))

Fordel replikkene/setningene slik at elevene leser hver sin. Reflekter høyt sammen i klassen:

Reflekter høyt sammen i klassen:

- Se på fargekartet. En farge beskriver egenskapene til en bestemt type. Hvilke farger mener du utlånerne passer til å ha på sine kostymer?

- Hva i dette manusutdraget er opp ned sammenlignet med vår verden?

- Er du flink til å låne bort tingene dine?

- Går det an å låne bort mammaen sin til noen?

- Er Norge flink til å låne bort plass i landet til flyktninger og andre som trenger et sted å bo?

Les manusutdrag 2, *Skyldspørsmål* ([side 13](#))

Fordel elevene i grupper på tre og fordel rollene fra manusutdrag 2. Gruppene leser høyt sammen, og kan gjerne fremføre og spille ut sin versjon for resten av klassen.

Reflekter høyt sammen i klassen:

- Hva synes du om Malto og Malen?

- Se på fargekartet. En farge beskriver egenskaper til en bestemt type. Hvilken farge burde Malto og Malen hatt på sine kostymer?

- Hva betyr skyld for deg?

- Hva gjør det med deg når du får skylden for noe?

- Kan du lære noe av det å få skyld?

- Har Malen rett på slutten, når hun sier at Nils vil føle seg bedre om hun tar på seg skylden for familien hans?

Fargekartet

Symbolbruk fra fargene på kostymene.

TEGNE- OG REFLEKSJONSOPPGAVE:

Se dette for deg: Hvis du fikk reise til en ny og ukjent planet, og fikk bestemme helt selv

- Hvilke farger ville den være dekt med?
- Hvilke vesener ville du møtt?
- Hvordan bor de?
- Hvordan snakker de?
- Hva spiser de?
- Hvilke lover og regler finnes der?
- Hvem bestemmer på planeten?
- Hvordan belønnes de som følger reglene?
- Hvordan straffes de?
- Er vesenene lykkelige? Hvorfor? Hvorfor ikke?
- Hva skal planeten hete?

SKAP DIN EGEN UNDERVERDEN

Verktøy og materialer: Gråpapir, pappkartonger, papptallerkener, hobbylim, flytende akrylmaling, glitter, aluminiumsfolie og barberskum.

Fargesymbolikk: Se fargekartet.

Lag først: en bakgrunn for verdensrommet. Rull ut et stort stykke gråpapir. Elevene maler det hele med svart, blått, lilla og sølv-

metallic akrylmaling med små maleruller. Strø på med litt glitter for å få stjerneeffekt.

Klipp ut like former til planeter, bruk gjerne papptallerkener. Pakk dem inn i klumpete aluminiumsfolie. Bland barberskum og maling (skaper en krateraktig struktureffekt). Elevene maler hver sin planet. Bruk gjerne fargesymbolikk fra fargekartet.

LAG PAPIRFIGURTEATER

Verktøy og materialer: Pappesker, trepinner/ispinner, maling, ukeblader, limstift, teip og hvite ark.

Del klassen inn i grupper på seks til åtte elever. Hver gruppe har sin egen pappeske. Klipp en stor firkant i den ene langsiden av esken. Mal pappesken. Elevene tegner silhuetter av hver sin figur.

Som etterarbeid velger elevene seg en av rollene fra forestillingen. Klipp ut figurene. Elevene blar gjennom ukeblader på jakt etter bilder av klær med bestemte farger,

og samler utklippene med blå, grønn, rød, gul farge (se fargekartet). Deretter brukes dette som dekor til papirfigurene med én bestemt farge. Teip en trepinne inntil baksiden av papirdukken. Pappesken settes på hodet og teipes inntil to bord på siden, slik at elevene sitter under esken og kan spille med dukkene sine opp gjennom hullet i esken. Dekk til forsiden mellom bordene, slik at elevene/dukkeførerne skjules.

Spill ut en scene fra forestillingen, eller lag en scene fra en dag på en ukjent planet.

LAG DIN EGEN TEATERMASKE

Verktøy og materialer: Papirpose av gråpapir, tusjer/maling, saks, pipestilker, fjær, glitter, garn og annen dekor

Snu posen opp ned, så den kan tres nedover hodet. Dekorér og skap din helt egen teatermaske med et vesen fra en underverden. Se fargekartet for inspirasjon.

MIMETINGEN

Alle står i en ring. Alle får utdelt rollen som astronauter som nettopp har kommet hjem fra et unikt planetbesøk. En elev begynner med å holde en tilfeldig vanlig gjenstand, for eksempel en saks. Oppgaven går ut på å frigjøre seg fra at det er en saks, ved å improvisere med ord og gi tingen en helt ny historie. Hva er denne gjenstanden? Og hva heter den? Gjenstanden har blitt brakt med hjem fra planeten som er besøkt, og den har en helt spesiell evne. Send gjenstanden videre til neste person, som må finne på et helt nytt navn, og en helt ny forklaring på hva denne tingen kan brukes til.

POSTKORT FRA UNDERVERDEN

Seks til sju elever/improvisatører står samlet, mens en forteller står ved siden av. Fortelleren skal finne på en historie fra da han/hun reiste ned til en magisk underverden. Det fortelles til resten av klassen, som er publikum.

Improvisatørene må lytte aktivt, da læreren uanmeldt i fortellingen utbryter «en-to-tre». Improvisatørene må på disse tre sekundene lage et «frysbilde» om det som nettopp har blitt fortalt. Det finnes altså ingen tid til å fordele roller, de må ta en sjanse og bestemme seg for et «frysuttrykk», sammen eller hver for seg. Fortelleren henvender seg til «frysbildet», som blir som et postkort tatt med fra underverden. Fortelleren peker og forklarer hva som skjer i dette frysbildet. Oppgaven fortsetter. Legg til to til tre nye stopp underveis.

TALKSHOW MED ET ROMVESEN

Tre elever sitter i en halvsirkel foran resten av klassen. En elev spiller talkshowprogramleder, en spiller romvesenet og den som sitter i midten spiller oversetteren som kan norsk og «romvesensk», som da er et tullepråk/gibrish som improviseres frem.

Programlederen begynner med å ønske publikum velkommen og fortelle om den spesielle gjesten som har kommet. Programlederen stiller et spørsmål som går via oversetteren, som finner på et tullepråk og forklarer til romvesenet.

Romvesenet svarer med tullepråk tilbake til oversetteren, som igjen henvender seg til programleder og forklarer svaret på spørsmålet.

Fortsette med spørsmål, for eksempel om planeten vesenet kommer fra, hvorfor vesenet har kommet hit til jordkloden osv. Det kan gjerne komme spørsmål fra klassen.

MANUSUTDRAG FRA *Nils Klims reise til underverdenen*

Manusutdrag 1 Utlånerne

Nils gikk videre på sin ferd i underverdenen, han lurte på hvilke andre merkelige typer han skulle møte på nå.

Plutselig hørte han en lyd.

- Hallo?! Er det noen der? Ropte han

Lyden ble sterkere. Han fulgte etter lyden som førte han til et sted fullt av folk.

En figur i skjørt kom bort til Nils og sa:

- Vil du låne?

Alle de andre folka nærmet seg også Nils og alle lurte på om han ville låne noe av dem.

- Vil du låne av meg?

- Jeg har masse du kan låne.

- Vil du låne mammaen min?

- Min fineste kjole

- Min storebror

- En gullklokke som sier pling

- En vase av typen ”Ming”

- En kjeks - eller kjekspakke - jeg fikk den av en venn

- Min yndlingskonfekt – se her! Det er bare én igjen

- Kan jeg by på en skattekiste?

- Hva med å låne min første melketann

- Og kanskje kan jeg friste med litt hjemmelaget niste

- Hva med et kjærlighetsbrev fra min avdøde ektemann

- Bare si hva du vil ha, kan jo hende det går kjempebra

- Du må ikke tro at jeg er egoist
- Bare si hva du vil låne, kan jo hende at du får det
- For jeg er mitt samfunnsansvar svært bevisst
- En fotball og en sprettball og et playstationspill
- En hoppestrikk, et strikkhopp og min siste halspastill
- Vi låner bort alt
- Forsyn deg bare av det du vil ha
- Før du må dra
- Det viktigste for oss er deg, og aldri om vi sier nei
- Så tomhendt går du ikke her ifra
- Bare ta!

Nils bare stod der og måpte. Til slutt sa han:

- Men hva skal jeg gjøre med alt dette her?

Det ble helt stille. Det virket som de grublet over spørsmålet. Så utbrøt en:

- Du kan jo låne det bort!

MANUSUTDRAG FRA *Nils Klims reise til underverdenen*

Manusutdrag 2 Skyldspørsmålet

Malto

Oi oi oi! Går det bra?

Malen

Jada, fikk bare en malekost i panna.

Malto

Hvorfor gjorde du det?

Malen

Det var ikke meg, det var han!

Malto

DU!

Nils

Nei, det var det ikke.

Malen

Jo! Det var det!

Nils

Nei!

Malen

Men.... hvis det er vanskelig for deg å innrømme at det var din skyld så kan jeg godt ta på meg skylden din.

Nils

Så det du sier er at du kan ta på deg skylden min?

Malen

JA! Ja, mer enn gjerne.

Nils

For hva som helst?

Malen

Ja, ja, ja, ja, ja, skyld!

Kanskje du engang ikke hjalp en gammel dame over gata, også ble hun påkjørt? Jeg kan ta den skylden!

Nils

Nei, det har aldri skjedd, det er jo helt forferdelig!

Malen

Kanskje du spiste opp all kaken i en bursdagsfest, slik at ingen andre fikk noe kake og alle andre gikk hjem sultne og en av gjestene hadde ikke spist på flere dager og regna med å få litt kake i bursdagsfesten, men det fikk hun ikke og så døde hun av sult.

Nils

Nei, sist gang jeg var i bursdag fikk ikke jeg kake engang!

Malen

Ikke det? Og hvem sin skyld var det?

Nils

Hele den idiotiske familien min!

Malen

Så.....

Nils

Hva?

Malen

Kan jeg få litt av den skylda?

Nils

Familien min sin skyld?

Malen

Ja!

Nils

Den vil jeg jo at de skal ha selv!

Malen

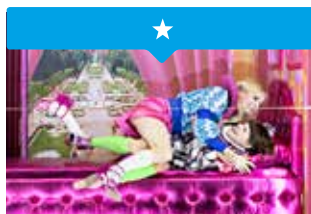
Du kommer til å føle deg mye bedre og lettere om du bar gir meg skylda for den idiotiske familien din.

Nationaltheatret har et rikt repertoar med ulike stykker. Hva passer for deg og dine?
Ta kontakt med alg@nationaltheatret.no/815 00 811. Velkommen i teatret!

GRØNLANDSØTRÆN
Av Fredrik Høyer
Regissør: Mattis Herman Nyquist

Suksessen fortsetter fra
12. august
Amfiscenen

SOM DERE VIL
Av William Shakespeare
Regissør: Sigrid Strøm Reibo

Suksessen fortsetter fra
16. august
Hovedscenen

LILLE EYOLF
Av Henrik Ibsen
Regissør: Sofia Jupither

Suksessen fortsetter fra
29. august
Amfiscenen

RENSET
Av Sarah Kane
Regissør: Oskaras Koršunovas

Premiere 1. september
Hovedscenen

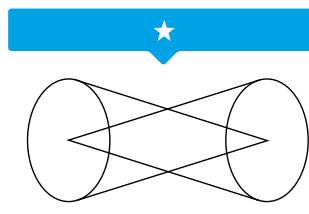

**NILS KLIMS REISE TIL
UNDERVERDENEN**
Av Ludvig Holberg. Bearbejdet av
Lars Erik Holter og Torshovgruppa
Regissør: Lars Erik Holter
Premiere 5. september
Nationaltheatret på Torshov

EISLERMATERIAL
Av Heiner Goebbels.
Med: Ensemble Modern og
skuespiller Josef Bierbichler.

Spilles 7. september
Hovedscenen

DOUBLE FEATURE
Regissør: Anders Paulin
Uppremiere 8. september
Malersalen

CALLAS REVISITED
Av Einar Bjørge
Regissør: Einar Bjørge

Spilles 14.–23. september
Publikumsfoajeen

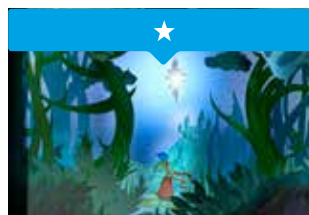
KIRSEBÆRHAGEN
Av Anton Tsjekhov
Regissør: Hanne Tømta

Premiere 23. september
Bakscenen

REVOLUSJON
Av Christian Lollike
Regissør: Christian Lollike

Uppremiere 29. september
Amfiscenen

REISEN TIL JULESTJERNEN
Av Sverre Brandt
Musikk av Johan Halvorsen
Regissør: Kjersti Horn
Suksessen fortsetter fra
21. oktober
Hovedscenen

JULEMIDDAG
Av Tyra Tønnessen
Regissør: Tyra Tønnessen

Suksessen fortsetter fra
27. oktober
Amfiscenen

1984
Av George Orwell
Regissør: Kristina Kjeldsberg

Premiere 4. november
Nationaltheatret på Torshov

JEG VIL HØRE HAVET
Konsept og idé: Camilla Eeg-
Tverbakk og Toril Solvang

Uppremiere 4. november
Malersalen

SPØRRESPILLET
Av Mikkel Bugge
Regissør: Kai Johnsen

Uppremiere 11. november
Malersalen

**HISTORIE OM ET
EKTESKAP**
Etter Geir Gulliksen
Regissør: Anders T. Andersen

Gjestespill 6.–9. desember
Amfiscenen